

Sygn. akt II CSK 258/14

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku R. S. i H. S.
przy uczestnictwie A. C. i U. C.
o stwierdzenie zasiedzenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 października 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 22 października 2013 r., sygn. akt VII Ca [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i oddala
wniosek uczestników o zasądzenie na ich rzecz kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy R. i H. S. wnosili o stwierdzenie, że w dniu 16 września 2000 r. nabyli przez zasiedzenie część zabudowanej działki nr [...] o powierzchni 0,0850 ha, położonej w P. [...], gminie S., powiecie [...], województwie [...], której obecnymi właścicielami są A. i U. C..

Postanowieniem z dnia 22 października 2013 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 9 kwietnia 2013 r. oddalającego wniosek. Sąd II instancji zakwestionował dobrą wiarę wnioskodawców stwierdzając, że osoba, która weszła w posiadanie nieruchomości na podstawie umowy mającej na celu przeniesienie własności, zawartej bez zachowania formy aktu notarialnego, nie jest samoistnym posiadaczem w dobrej wierze.

W skardze kasacyjnej wnioskodawcy zarzucili naruszenie art. 172 § 1 k.c. w zw. z art. 7 k.c., art. 234 k.p.c. oraz art. 61 § 6 ustawy o Sądzie Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Wnioskodawcy oparli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Po pierwsze, wskazali na potrzebę wyjaśnienia, czy uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego wiążą sądy powszechne co do oceny prawnej stanu faktycznego mającego miejsce przed podjęciem danej uchwały. Po drugie, wskazali na konieczność ustalenia, czy okoliczności konkretnego przypadku (brak wiedzy prawnej, lokalna praktyka obrotu nieruchomościami bez zachowania formy aktu notarialnego) przemawiają za uznaniem, że wnioskodawcy są posiadaczami nieruchomości w dobrej wierze.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być istotne ze względu na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Trzeba przy tym uwzględnić, że skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, a ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy przy jej rozpoznaniu byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym, czy wątpliwościami prawnymi i pozwalać na ich rozstrzygnięcie.

Należy zauważyć, że skarżący ograniczyli się do hasłowego wskazania występujących w sprawie zagadnień i nie przedstawili żadnej argumentacji jurydycznej na poparcie twierdzeń zawartych we wniosku. Poprzestanie na uzasadnieniu podstaw kasacyjnych jest niewystarczające, bo chociaż uzasadnienie

przesłanek tzw. „przedsądu” (art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.) i uzasadnienie podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1-2 k.p.c.) może być podobne, to Sąd Najwyższy bada je na różnych etapach postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2009 r., II UK 363/08, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2012 r., I UK 388/11, nie publ.). Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Pomijając powyższą okoliczność, należy wskazać, że Sąd Najwyższy, także przed podjęciem akcentowanej przez skarżących uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91 (OSNCP 1992, nr 4, poz. 48), wyrażał pogląd, że osoba, która weszła w posiadanie nieruchomości na podstawie umowy mającej na celu przeniesienie własności, zawartej bez zachowania formy aktu notarialnego, nie jest samoistnym posiadaczem w dobrej wierze (zob. np. uchwałę z dnia 24 marca 1980 r. III CZP 14/80, OSNCP 1980, z. 9, poz. 161; orzeczenie z dnia 25.V.1968 r. III CRN 159/68, OSPiKA 1970, poz. 197; orzeczenie z dnia 7.V.1971 r. I CR 302/71, NP 1973, nr 4, s. 580; orzeczenie z dnia 30 grudnia 1976 r., III CRN 297/76, OSNCP 1977, poz. 142; orzeczenie z dnia 14 stycznia 1977 r., III CRN 309/76, OSNCP 1977, poz. 214). Nie wymaga też wyjaśniania czasowy zakres związania Sądów orzekających w niniejszej sprawie uchwałą Sądu Najwyższego, ponieważ nie budzi wątpliwości, że uchwały wiążą sądy jedynie w sprawach, w których zostały wydane, natomiast w innych sprawach stan związania nie występuje.

W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się ponadto, że dobrą wiarę posiadacza nieruchomości wyłącza nie tylko jego wiedza o rzeczywistym stanie prawnym (stanie własności), ale także jego niedbalstwo. Pozostaje bowiem w złej wierze osoba, która przy dołożeniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że nie jest właścicielem nieruchomości, ale tego nie uczyniła (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2009 r., III CSK 79/09, nie publ. i z dnia 9 stycznia 2014 r., V CSK 87/13, nie publ.).

Okoliczności sprawy nie wskazują na występowanie innych przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania.

Z przytoczonych względów należało odmówić jej przyjęcia do merytorycznego rozpatrzenia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek uczestników zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

[aw]